

Onderzoek naar de impact van de pandemie en de maatregelen op jongeren

Februari 2021

De COVID-19 pandemie en bijbehorende maatregelen zorgen voor grote veranderingen in het dagelijkse leven. Voor jongeren met name lastig, aangezien zij zich in de puberteit juist meer losmaken van het gezin en zich meer richten op vrienden en hobby's. Wat is het effect van de pandemie en de bijkomende lockdowns op het welzijn van jongeren? Hieronder is een overzicht opgenomen van een aantal onderzoeken en de belangrijkste resultaten. Dit is niet volledig, maar geeft wel een beeld.

De kindertelefoon voert meer gesprekken over emotionele problemen en huiselijk geweld en minder over normale puberzaken

- Kinderen bellen of chatten steeds vaker met De Kindertelefoon over emotionele problemen zoals eenzaamheid of depressie. In vergelijking met de eerste lockdown steeg het aantal gesprekken dat ging over emotionele problemen met 21%. Kinderen namen in de afgelopen periode gemiddeld 21 keer per dag contact op over zelfdoding. Tijdens de vorige lockdown werden hier gemiddeld 16 gesprekken per dag over gevoerd. Een stijging van 31%. Ook over de onderwerpen eenzaamheid (+ 31%) en depressie (+16%) wordt vaker contact opgenomen.
- Ook aantal gesprekken over huiselijk geweld blijft stijgen. Eerder dit jaar nam het aantal gesprekken over (getuige zijn van) huiselijk geweld al toe, in vergelijking met het jaar ervoor. In dezelfde periode van vorig jaar gingen er gemiddeld 14 gesprekken per dag over huiselijk geweld. In de eerste lockdown waren dat er 16 per dag; inmiddels zijn dit er 18.
- Minder gesprekken over 'normale puberzaken'. "Waar de inhoud van gesprekken eerder vaker ging over normale puberzaken, geven nu steeds meer kinderen aan dat zij sociale contacten missen en dat zij zich alleen voelen".
- Oudere tieners nemen vaker contact op. De Kindertelefoon is er voor kinderen van 8 tot 18 jaar. Afgelopen periode steeg het aandeel 16 & 17-jarigen dat contact opnam van 19% vorig jaar naar 26% tijdens de huidige lockdown.

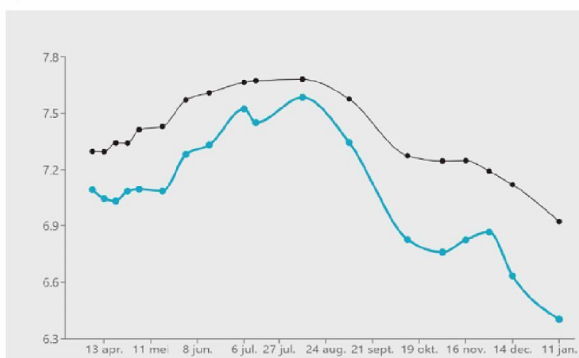
De Kindertelefoon (januari 2021). Zie voor meer informatie het [persbericht](#) en de [handout](#). Eerder zijn ook het volgende [persbericht](#) en [Handout](#) verschenen (in november 2020).

Mentale gezondheid inwoners Noord-Nederland

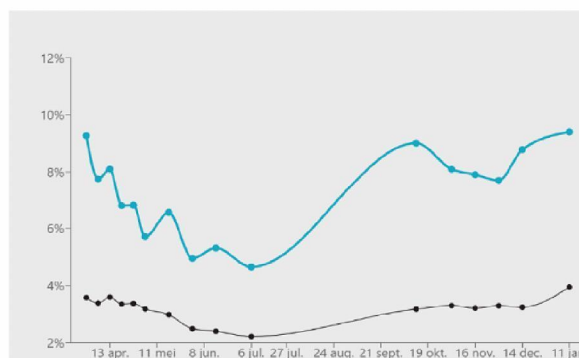
Kwaliteit van leven

Gemiddelde rapportcijfer waarmee deelnemers hun kwaliteit van leven waarderen

Eenzaamheid

Het percentage deelnemers dat aangeeft zich vaak alleen te voelen.

In de figuren zijn resultaten van de 18 – 30 jarigen (blauwe lijn) afgezet tegen het gemiddelde (zwarte lijn).

Verschillen in o.a. leeftijdsgroepen worden inzichtelijk gemaakt op de website [Corona Barometer.nl](https://coronabarometer.nl). Deze [website](#) geeft inzicht in de impact die de coronacrisis heeft op Noord-Nederland. Het toont de eerste resultaten die uit het Lifelines Corona Research Project van o.a. het UMCG en de Rijksuniversiteit Groningen waarvoor zo'n 30.000 Noord-Nederlanders sinds maart 2020 negentien keer een vragenlijst invulden over hun fysieke en mentale gezondheid.

Onderzoek naar de impact van corona

Saamhorigheid neemt af, eenzaamheidsgevoel neemt toe. In het begin van de coronacrisis was er sprake van meer saamhorigheidsgevoel dan daarvoor, dat voelde ruim de helft (54%) van de Nederlanders zo in april. In juni was dat al gedaald tot 41 procent. Nu is daar nog maar 23 procent van over. Het omgekeerde zien we voor het eenzaamheidsgevoel. In april voelde een kwart (24%) zich eenzamer dan voor de crisis, op dit moment is dat ruim een derde (37%).

- Vooral jongeren voelen zich nu eenzamer dan voor de coronacrisis. Vooral onder jongeren nam het eenzaamheidsgevoel toe. In april was al een groter deel het eens met de stelling "Door deze crisis voel ik mij eenzamer dan voor de crisis", dat is nu nog sterker het geval. Maar liefst 69 procent van de jongeren onderschrijft deze stelling (tegen 37% gemiddeld). Van alle 25-plussers samen is 'slechts' 34 procent het eens met deze stelling.
- Bijna helft jongeren voelt zich nu slechter dan voor de crisis. Op de vraag "hoe voelt u zich momenteel"? antwoordt 81 procent zeer goed tot goed. Maar als we doorvragen blijkt dat maar liefst een kwart zich nu minder goed voelt dan voor de crisis. Onder jongeren is dat bijna de helft.

Tabel 1 – Hoe voelt u zich? En vergeleken met vóór de crisis

		ALLEN	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
Hoe voelt u zich momenteel?	goed	81%	67%	77%	82%	84%	85%
	niet goed, niet slecht	13%	22%	14%	14%	12%	12%
	slecht	5%	11%	8%	4%	4%	3%
	weet niet	0%	1%	1%	0%	0%	0%
		ALLEN	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
En hoe voelt u zich momenteel, in vergelijking met vóór de coronacrisis?	beter	9%	18%	16%	10%	7%	5%
	niet beter of slechter	64%	33%	51%	63%	69%	77%
	slechter	26%	48%	32%	27%	24%	18%
	wil niet zeggen	0%	1%	2%	0%	0%	0%
n=		2.290	144	272	375	781	718

- Jongeren: van verveling tot depressie. Waarom voelen jongeren (18-24 jaar) zich zoveel slechter? In een toelichting zeggen ze dat ze zich vervelen, zich eenzaam voelen of depressief zijn. Veel jongeren missen de gezelligheid, de feestjes, hun sociale contacten. Maar vaak gaat het ook dieper, spreken ze van machteloosheid, stress, depressies. Ze vinden de lessen of colleges op afstand moeilijk en voelen zich niet gesteund. Iemand zegt: "Ik ben totaal alleen op emotioneel gebied en ik kan mijn opleiding niet goed volhouden zo."

I&O Research voerde dit onderzoek uit in opdracht van de NOS. Het onderzoek vond plaats in nov. 2020, vóór de persconferentie van 17 nov. Er werkten in totaal 2.290 Nederlanders van 18 jaar en ouder mee aan dit onderzoek. Zie voor meer informatie het [persbericht](#)

Mentale gezondheid in de tweede golf

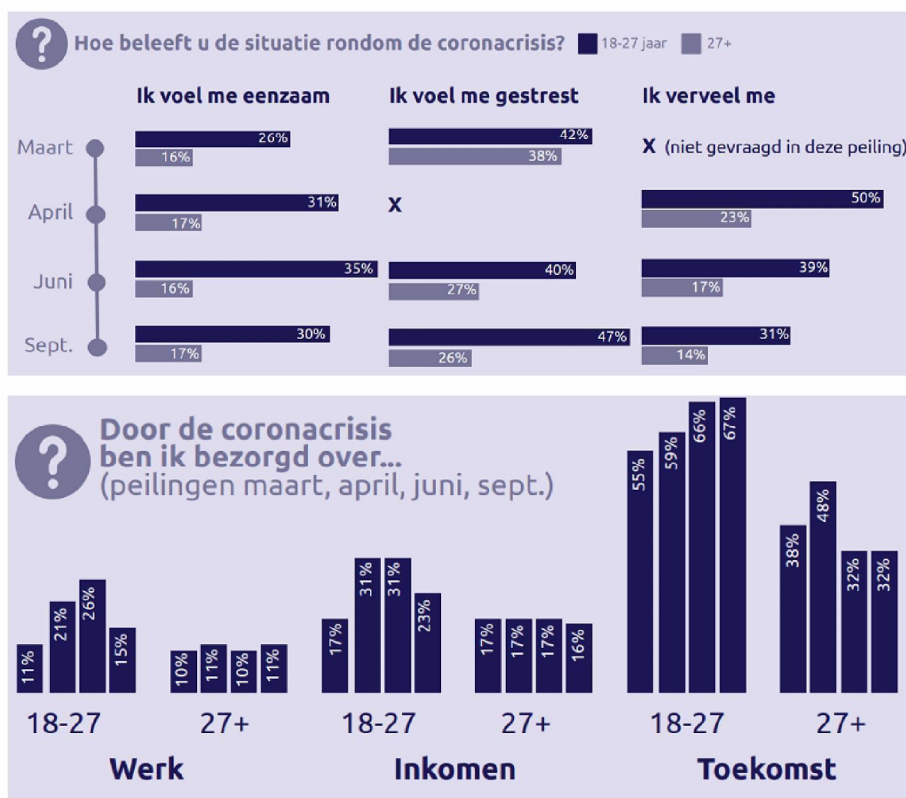
- Millennials voelden zich minder ontspannen, zijn angstiger, minder uitgerust en ervaren meer stress dan ouderen
- 30% van de millennials gaf aan niet ontspannen te zijn de afgelopen twee weken (vs. ouderen 19%)
- 53% van de millennials ervoer afgelopen weken als stressvol (vs. ouderen 21%)
- 25% van de millennials was uitgerust, onder de ouderen was 40% uitgerust
- 38% van de millennials was angstig, 19% van de ouderen ervoer dit ook

Millennials zijn gespannen, gestrest en angstig over de komende maanden

- 41% van de millennials is somber t.a.v. de nieuwe maatregelen; 21% van de ouderen is somber
- 48% van de millennials is gespannen voor aankomende maanden (vs. ouderen 31%)
- 33% van de millennials is angstig over de komende maanden, versus 18% van de ouderen.
- 36% van de millennials maakt zich zorgen over hun mentale gezondheid, vs. 25% van de ouderen

Open up (landelijke zorgplatform voor mentale gezondheid) heeft in okt. 2020 onderzoek gedaan. De onderzochte leeftijden: 18-30 (N=224), 31-55 (N=457), 55+ (N=367). Meer informatie vind je [hier](#).

Jongvolwassenen (18-27 jaar) hebben meer last van de coronacrisis dan 27-plussers en verschillen over de tijd worden groter

De [factsheet](#) kwetsbare groepen van GGD NOG (oktober 2020).

Mbo-jongeren voelen zich tijdens coronacrisis vergeten

Mbo-jongeren voelden zich sinds het begin van de crisis minder gehoord en achtergesteld dan jongeren uit het hoger onderwijs. Uit het onderzoek blijkt dat 85 procent van de respondenten aangeeft moeite te hebben met de coronamaatregelen die voor deze groep gelden. Ze missen duidelijkheid over thuisscholing en hun stage. Door de crisis krijgen ze meer verantwoordelijkheid over hun eigen schoolwerk. De jongeren vinden het lastig om hiermee om te gaan. Tijdens de crisis wisten ze niet wat ervan hen verwacht werd en of ze hun diploma nog konden halen.

- Veel jongeren kunnen door de coronamaatregelen geen of weinig stage volgen, omdat hun stage niet veilig is of omdat deze abrupt stopte. Zij ervaren hierin weinig betrokkenheid en tegemoetkoming vanuit hun school. Zo maken jongeren zich zorgen of zij na de zomervakantie met hun stages kunnen starten. Er is onzekerheid over het aanbod van stageplekken, omdat sommige bedrijven gesloten zijn of zich niet openstellen voor extra werknemers op de werkvloer. 22 procent van de jongeren ervaart dan ook gebrek aan structuur en verveling. Dit levert stress op. Communicatie vanuit scholen blijkt gebrekkig: soms is er sprake van helemaal geen communicatie.
- Meer lenen. Meer dan 40 procent van de ondervraagde jongeren is zijn bijbaan verloren of kon minder uren werken door de coronamaatregelen. Sommige geven aan dat zij ook meer zijn gaan lenen bij DUO om ervoor te zorgen dat zij rondkomen. Het verlies van een (bij)baan en minder kunnen werken, draagt bij aan een slechtere financiële situatie.
- Eenzaamheid groot onder mbo-jongeren. Sociale contacten zijn een groot en belangrijk onderdeel van het leven van jongeren. Die (intensieve contacten) worden nu erg gemist. Jongeren geven aan zich best eenzaam te voelen. Ze hebben voornamelijk behoefte aan fysiek sociaal contact en verschillende (laagdrempelige) activiteiten om met vrienden te ondernemen. Veel jongeren gaan regelmatig uit of naar festivals, maar er zijn op dit moment weinig alternatieven nu veel van deze activiteiten niet door kunnen gaan. Dit zorgt voor een grotere mate van verveling en eenzaamheid.
- Start schooljaar: meer duidelijkheid nodig. Ook in het nieuwe studiejaar zal een groot deel van de lessen online plaatsvinden. Dit betekent nieuwe regels, ander soort roosters en waarschijnlijk ook andere verwachtingen. De jongeren willen meer duidelijkheid over de coronamaatregelen en structuur op school, als zij vanaf september weer naar school of hun stage gaan. Marjolein Weidema, senior projectmedewerker binnenlandprogramma Save the Children Nederland: "Dat betekent duidelijkheid over de lesdagen, stages en welke maatregelen wanneer en op welke wijze voor hen van kracht zijn. Ook hebben jongeren behoefte aan betere begeleiding vanuit school. Betrek ze daarom bij de plannen, vraag ze om advies, evalueer de maatregelen en ga het gesprek aan."

Uitgevoerd door Save the Children. Totaal hebben 1.439 mbo-jongeren in juni 2020 de vragenlijst ingevuld. 67% van de respondenten is vrouw en 32% man. Daarnaast hebben 17 jongeren uit Weert en 12 jongerenambassadeurs van het project Speaking Minds hun mening gegeven over de coronamaatregelen en de impact daarvan op hun leven. In totaal zijn de vragen, meningen en adviezen van 1.468 jongeren vanaf zestien jaar meegenomen in dit [Rapport](#)

Wat is de impact van COVID-19/Social distancing op de mbo-student?

Bijna 60% van de mbo-studenten denkt minder te hebben geleerd dan normaal; bijna 28% denkt evenveel geleerd te hebben en 14% denkt meer geleerd te hebben

Ruim 25% van de bevroegde studenten denkt veel minder te hebben geleerd tijdens deze thuisperiode dan dat ze normaal op school zouden leren, 33% denk iets minder. Interessant is wel

dat iets meer dan 14% van de studenten juist aangeeft dat ze iets meer of zelfs veel meer leren dan normaal. Tevens geeft 58% van de studenten aan evenveel of zelfs meer initiatieven te hebben genomen om bij te blijven of nieuw dingen te leren over hun toekomstige beroep dan toen ze nog op school waren. De bevroegde docenten bevestigen dit beeld: daarvan geeft 21% aan dat hun studenten nu veel minder leren dan normaal en 12% dat hun studenten juist meer leren dan normaal op school. Wat betreft de inhoud van het online onderwijs, zijn studenten en docenten kritisch. 70% van de studenten geeft aan dat ze vergelijkbare kennis hebben geleerd. Met name het leren van vergelijkbare vaardigheden (32%) en gedrag (30%) staat door het online onderwijs onder druk. Ook zegt 66% van de studenten dat ze minder inhoudelijke gesprekken over de lesstof hebben gehad met docenten en minder met hun medestudenten (61%). De gegevens van docenten bevestigen dit beeld. Anderzijds geeft 44% van de 2 docenten aan dat studenten juist andere kennis, vaardigheden en gedrag hebben geleerd. Studenten zelf zien dat minder: maar 13% van de studenten denkt andere kennis, vaardigheden en gedrag te hebben geleerd sinds de sluiting van de scholen.

Docenten positief over het afstandsonderwijs

Een meerderheid van de studenten en docenten geven aan dat studenten nu minder gemotiveerd zijn en met meer moeite leren dan toen de scholen nog open waren. Studenten in de beroeps begeleidende leerweg (BBL) geven vaker aan "minder gemotiveerd" te zijn, in vergelijking met studenten in de beroeps opleidende leerweg (BOL). Interessant is dat docenten juist het omgekeerde zeggen over hun studenten: BOL studenten zijn minder gemotiveerd dan BBL studenten. Anderzijds geeft 23% van de studenten aan dat ze gemotiveerder waren, 24% het makkelijker vond en 29% ook doelgericht bezig waren. Meer dan de helft (51%) geeft aan dat ze nu leren op momenten die ze beter uitkomen. Daarnaast blijkt het merendeel van de studenten (54%) minder contact met het werkveld te hebben tegen 46% evenveel of zelfs meer. Ondanks de gepercipieerde leerachterstanden, de bezorgdheid over de motivatie en minder contact met de praktijk is 63% van de docenten tevreden over de online leer mogelijkheden en wil een grote meerderheid (72%) ook in de toekomst hiervan gebruik maken. 52% van de docenten geeft aan dat hij/zij zich daar ook e-didactisch voldoende bekwaam voor vindt.

Studenten in het afstudeerjaar actief bezig met veranderende arbeidsmarkt

Met name BBL studenten in het laatste jaar van hun opleiding houden zich bezig met de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Ongeveer 25% van deze studenten denkt dat de arbeidsmarkt voor hun beroep aan het veranderen is. Ten opzichte van de groep studenten die nog niet in hun laatste jaar zitten en de beroeps opleidende leerweg (BOL) volgen, hebben zij een hogere behoefte aan ondersteuning om na te denken over deze veranderende arbeidsmarkt.

Wat zegt dit?

Online leeromgevingen lijken, in de ogen van studenten en docenten, maar voor een deel een antwoord te bieden voor mbo-studenten: het merendeel van de studenten en docenten denkt dat ze sinds de sluiting van de scholen minder hebben geleerd en dan met name als het gaat om gedrag en vaardigheden. Over kennis zijn ze positiever. Maar het beeld is genuanceerder: de resultaten geven ook aan dat er een groep is die de vruchten plukt van het afstandsonderwijs: ze leren juist meer of juist ander dingen dan normaal. In hoeverre en voor wie de gepercipieerde leerachterstanden opgaan, of ze een direct gevolg zijn van minder contact met het werkveld, minder praktijk en minder motivatie en daarmee iets zeggen over loopbaanweerbaarheid en/of leervermogen van een bepaalde groepen studenten moet nog onderzocht worden in aanvullende analyses. Dan kan beter in beeld komen wie de students-at-risk zijn als gevolg van de crisis. Nu lijken vooralsnog de studenten in hun laatste jaar en de BBL'ers kwetsbaarder. Gezien de timing van de vragenlijst, kan dat komen doordat deze groep studenten door hun activiteiten op de werkplek direct de impact van COVID-19/Social distancing hebben gemerkt.

ECBO (juni 2020). Klein onderzoek onder mbo-studenten en docenten tussen 8 mei (8 weken na sluiting) en 25 mei (10 weken na sluiting) 2020. Aan het onderzoek hebben 300 studenten (N=301) en bijna 200 mbo docenten (N=194) meegewerkt. Meer informatie [rapport](#)

Telefonische interviews met jongeren (16 en 24 jaar) over de effecten van Corona

- De helft van de jongeren in het onderzoek geeft aan dat de coronacrisis en maatregelen hun stemming negatief heeft beïnvloed. Ze slapen minder, denken negatiever, voelen zich eenzaam of geïrriteerd en maken zich meer zorgen over hun eigen gezondheid en/of schoolprestaties. Maar er zijn ook jongeren die benoemen dat dit alles hen iets positiefs heeft gebracht. Zo was er meer ruimte om te doen wat ze zelf wilden en konden sommigen meer creatief bezig zijn met bijvoorbeeld schrijven en pianospelen.
- De meeste jongeren in het onderzoek geven aan dat de coronamaatregelen invloed hebben gehad op hun sociale leven. Zij hebben hun vrienden lang niet gezien, waren bang om af te spreken en door het ontbreken van school, sport en feesten lag het sociale leven buitenshuis stil. Toch lukte het nagenoeg alle jongeren om op andere manieren contact te onderhouden, bijvoorbeeld door middel van (video)bellen, appen, online games spelen, online spelletjesavonden en social media (snapchat en Instagram).
- De meeste jongeren geven aan dat ze naast hun ouder(s) iemand hebben voor raad en advies, zoals schoonouders, opa's en oma's, collega's, vrienden van ouders of begeleiders van school. Met hen bespraken zij over het algemeen de coronacrisis en de getroffen maatregelen met een positieve invloed op het naleven van die maatregelen.

De Universiteit van Amsterdam heeft in juni 2020 telefonische interviews gehouden met 35 jongeren tussen de 16 en 24 jaar over de effecten van Corona. Meer [informatie](#)

De impact onder studenten

Studenten van vier universiteit is gevraagd naar hun psychische problemen en welbevinden. Ook is gevraagd hoe ze de COVID-19 pandemie ervaren en hoe ze omgaan met de consequenties daarvan. Inmiddels zijn ruim 8.000 antwoorden binnen en kan een voorlopige indicatie geven over de respons en tevens over de ervaren klachten op de volgende gebieden: stemming, angst en stress. Deze resultaten is vergeleken met gegevens van een vergelijkbaar onderzoek vorig jaar op de VU.

De resultaten laten zien dat de COVID-19 pandemie en de genomen maatregelen een impact hebben op de studenten die de survey hebben ingevuld. Zo verwacht 27.1% van de respondenten studievertraging op te lopen en 43.3% geeft aan dat online les volgen een negatief effect op de studie heeft. Door COVID-19 geeft 56.3% aan zich slechter te kunnen concentreren, 52.5% is eenzamer, en 44.6% is somberder. Het percentage studenten met matig tot ernstige depressieve klachten is 10.6% hoger dan in de periode voor COVID-19 en matig tot ernstige angstklachten zijn 5.3% hoger. Dit hoeft niet door COVID-19 veroorzaakt te worden.

NB! Een limitatie van dit onderzoek is het lage percentage studenten dat heeft gereageerd. Tevens betreft het een eenmalige meting gebaseerd op zelfrapportage. Ook dienen de gevonden resultaten te worden aanschouwd binnen het kader van de ontluikende volwassenheid welke een druk kan uitoefenen op de psychische gesteldheid van studenten. De conclusies moeten daarom voorzichtig geïnterpreteerd worden.

Caring Universities (CU) heeft in juni 2020 een online vragenlijst verstuurd naar bijna 87 duizend studenten van vier universiteiten (VU, UL, UU en UvM) om hen te vragen naar psychische problemen en welbevinden. Zie voor meer informatie de [Rapportage](#)

Welbevinden onder studenten

Er zijn drie vragen gesteld over het welbevinden van studenten in 'de afgelopen week'. Concentratie lijkt een probleem te zijn voor studenten. Slechts een kwart van de studenten vindt dat zij zich tijdens het studeren vaak of constant goed kunnen concentreren. Een veel groter deel van de studenten, ongeveer twee op de vijf, kan zich helemaal niet of slechts incidenteel concentreren. Financiële zorgen spelen minder vaak dan concentratieproblemen. Toch maakte een op de vijf respondenten zich in de laatste week vaak of constant zorgen om zijn of haar financiële situatie en nog eens een op de vijf soms. De motivatie lijkt ten slotte ook beter te kunnen. Minder dan drie op de tien respondenten voelden zich in de laatste week voor de enquête vaak of constant gemotiveerd, terwijl vier op de tien zich nooit of slechts incidenteel sterk gemotiveerd voelen. Voor alle drie deze items is de situatie voor hbo-studenten minder gunstig dan voor wo-studenten.

ResearchNed i.o.v. ISO. De enquêteperiode was 29 mei t/m 4 juni 2020. Er werden 65.705 respondenten benaderd, met 10.832 respondenten. Gegevens zijn gewogen naar sector, soort hoger onderwijs en type hoger onderwijs op basis van de inschrijfdata bij DUO. De cijfers geven een representatief beeld van de studenten in het hoger onderwijs. Meer [informatie](#).

Coronapeiling jeugd mei 2020

De belangrijkste resultaten:

- Jongeren geven hun leven een ruime voldoende. Ondanks dat veel jongeren zich vaker vervelen en minder hebben om naar uit te kijken, geven de meeste jongeren een ruime voldoende voor hun leven (gemiddeld een 7,3). Een kleiner deel voelt zich vaker gestrest, eenzaam of bang.
- Positief blijven, filmpjes kijken of vrienden bellen. De meeste jongeren lijken veerkrachtig in hoe ze met de crisis omgaan. Wanneer zij er last van hebben, zoeken ze afleiding, accepteren ze het (ook al balen ze ervan), of blijven ze positief. Zoals een jongere zei: 'Soms word ik dan wel ff boos en ga ik gewoon YouTube filmpjes kijken of ga ik met mijn vrienden bellen'.
- Jongeren missen contact met vrienden. Afspreken met vrienden wordt het meeste gemist in deze coronatijd. Daarna komen uitjes en de sportclub. Jongeren die in het eindexamenjaar zaten balen ervan dat de activiteiten die bij het examenjaar horen niet doorgaan. Zoals een jongere zei: 'Mijn hele examenjaar is in de soep gevallen'.
- Ongezonder leven. Uit de peiling blijkt dat het leven in coronatijd invloed heeft op leefstijl: 73% van de jongeren kijkt vaker naar een beeldscherm dan voor de coronacrisis, 49% beweegt minder, 33% gamet meer, 31% slaapt minder goed en 22% eet minder gezond. Een positief punt: van het kleine aandeel jongeren dat alcohol drinkt, is bijna de helft minder gaan drinken.
- Maatregelen. Het is goed om te zien dat de meeste jongeren het eens zijn met de maatregelen van de Rijksoverheid. Toch lukt het maar 4 op de 10 jongeren goed om 1,5 meter afstand te houden. Het naleven van andere maatregelen, zoals drukte vermijden, thuisblijven bij verkoudheidsklachten en handen wassen, lukt jongeren beter.

Uitgevoerd door GGD NOG. Meer dan 4.000 jongeren (12-18 jaar) hebben meegewerkt aan een vragenlijstonderzoek. GGD NOG gaat een tweede jongerenpeiling houden. Zie voor meer informatie de [infographic](#)

Impact eerste lockdown op ouders en jongeren

De universiteit Leiden heeft onderzoek gedaan tijdens de eerste lockdown. Gezinsleden is gevraagd om begin april 2020 twee weken een dagboek-app bij te houden waarin ze meerdere keren per dag bijhielden hoe ze zich voelden en hoe het onderlinge contact in hun gezin verliep. Uit het onderzoek blijkt dat de 34 deelnemende jongeren (11-18 jaar) en 67 ouders over het algemeen goed

om zijn gegaan met de pandemie en bijkomstige lockdown. Bevindingen laten verder zien dat alleen bij ouders de negatieve stemming licht was toegenomen. De stemming van de jongeren en opvoedgedrag (zowel vanuit het perspectief van de ouders als van de jongeren) leken niet te zijn veranderd. Wel verschilden gezinnen behoorlijk in de mate waarin de pandemie impact had op het psychisch welzijn. Niet alle ouders rapporteerden een toename in negatieve stemming, sommige ouders gaven zelfs aan zich beter te voelen, of merkten geen verschil tijdens de lockdown. Dit gold ook voor de jongeren. De onderzoekers probeerden deze verschillen te verklaren door factoren als woonomstandigheden, inkomen, het hebben van COVID-19 gerelateerde ziekteverschijnselen of werken met COVID-19 patiënten. Echter verklaarden geen van deze factoren de verschillen in stemming.

Uitgevoerd door de Universiteit Leiden. Zie voor meer informatie 'Does the COVID-19 pandemic impact parents' and adolescents' well-being? An EMA-study on daily affect and parenting'

Kindermishandeling tijdens de eerste lockdown

De schatting van het aantal slachtoffers van kindermishandeling tijdens de eerste lockdown is toegenomen ten opzichte van een periode zonder lockdown. Dit komt met name door een toename in het aantal slachtoffers van emotionele verwaarlozing, waaronder verwaarlozing van het onderwijs en het getuige zijn van huiselijk geweld. Vooral gezinnen met kinderen over wie al zorgen bestonden lijken kwetsbaar. De resultaten maken duidelijk dat de negatieve effecten van de sluiting van scholen en kinderopvang op de (onveilige)thuisituaties van kinderen en gezinnen meegenomen moeten worden in beslissingen omtrent de vorming van beleid.

Onderzoek door de Universiteit Leiden. Zie voor meer informatie de [Rapportage](#)